

RAAP-NOTITIE *nummer*

Plangebied Marsweg en Kadijksweg in Den Burg

Gemeente Texel
Archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek
(verkennende fase)

Archeologisch Adviesbureau

4000 voor Chr.
3750 voor Chr.
2200 voor Chr.
700 voor Chr.
150 na Chr.
320 na Chr.
250 na Chr.
1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Texel

Titel: Plangebied Marsweg en Kadijksweg in Den Burg, gemeente Texel; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)

Status: conceptversie

Datum: 6 juni 2016

Auteur: *J. Sprangers MSc & W.B. Verschoof-van der Vaart MA*

Projectcode: TXMK

Bestandsnaam: NO*nummer*_TXMK

Projectleiders: J. Sprangers MSc & drs. K. Wink

Projectmedewerker: F.J. van der Wal & W.B. Verschoof-van der Vaart MA

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 4002503100

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. B. Jansen

Bevoegd gezag: gemeente Texel

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2016

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Administratieve gegevens	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Kader	5
1.2 Ligging van het plangebied	5
1.3 Planomschrijving	5
1.4 Doel- en vraagstelling.....	6
1.5 Kwaliteit.....	6
2 Bureauonderzoek	7
2.1 Methode	7
2.2 Aardkundige situatie.....	7
2.3 Bewoningsgeschiedenis.....	9
2.4 Archeologie.....	10
2.5 Bodemverstoringen	12
2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting.....	12
3 Veldonderzoek.....	14
4 Conclusies en aanbevelingen	15
Literatuur.....	16
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	17

Administratieve gegevens

Projectcode	TXMK	
ARCHIS-onderzoeksmelding	4002503100	
Type onderzoek	bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase)	
Opdrachtgever	Gemeente Texel	
Contactpersoon	mevrouw E. Sickmann	
Onderzoekskader	aanvraag omgevingsvergunning	
Locatie	Plangebied Marsweg en Kadijksweg	
	<i>Plaats</i>	Den Burg
	<i>Gemeente</i>	Texel
	<i>Provincie</i>	Noord-Holland
	<i>Oppervlakte plangebied</i>	ca. 9,4 ha
	<i>Kaartblad</i>	9B
	<i>Centrumcoördinaat</i>	116.397 / 563.623
Bevoegde gezag	Gemeente Texel	
Onderzoekperiode	juni 2016	
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens het bureauonderzoek is het plangebied inclusief een zone van 250 m rondom het plangebied onderzocht. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot het plangebied.	
ARCHIS-vondstmelding	niet van toepassing	
ARCHIS-waarneming	niet van toepassing	

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van de gemeente Texel heeft RAAP in juni 2016 een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase) uitgevoerd in plangebied Marsweg en Kadijksweg, gemeente Texel. De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om op deze locatie nieuwbouw van woningen te realiseren en eventueel watergangen of wadi's aan te leggen ten behoeve van waterberging, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is.

Beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente Texel is in dezen de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de aanwezigheid van eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische verwachtingskaart van gemeente ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Deze verwachting is gebaseerd op de landschappelijke opbouw in het algemeen en meer specifiek de aanwezigheid van een podzolbodem in het dekzandoppervlak dat een keileembult afdekt. Het beleid voor deze zone schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 50 cm -Mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan Den Burg (NL.IMRO.0448.DNB2015BP000). De omvang van de bodemingrepen is groter dan 100 m² en de diepte van de ingrepen bedraagt minimaal 0,7 m -Mv. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is derhalve verplicht conform het vigerend gemeentelijk beleid.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van Den Burg, buiten de bebouwde kom (figuur 1). Op recente luchtfoto's uit Google Earth en Bing Maps is het plangebied te zien als grasland met slo-ten/akker. Volgens de geraadpleegde topografische kaart en het Actueel Hoogtebestand Nederland (<http://www.ahn.nl/>) bedraagt de huidige maaiveldhoogte in het plangebied ongeveer 0,1 m +NAP.

1.3 Planomschrijving

De plannen bestaan uit de nieuwbouw van woningen en eventueel de aanleg van watergangen of wadi's ten behoeve van waterberging. Bij deze werkzaamheden vinden bodemingrepen plaats die eventueel aanwezige archeologische resten in het gebied kunnen verstoren. De diepte van

de voorgenomen graafwerkzaamheden in het kader van de woningbouw bedraagt maximaal 0,7 tot 1 m -Mv. De locaties en ontgravingsdiepte van de waterberging is nog onbekend en mede afhankelijk van de resultaten van het archeologisch onderzoek.

1.4 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied aan de hand van bestaande bronnen teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Het doel van het toekomstige veldonderzoek is het toetsen en aanvullen van deze gespecificeerde verwachting. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen zal uiteindelijk in hoofdstuk 4 een advies gegeven over de omgang met eventueel aanwezige archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten.

Onderzoeksvragen:

1. Welke gegevens met betrekking tot archeologische waarden zijn reeds over het plangebied bekend?
2. Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
3. Zijn in het plangebied archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten aanwezig die (mogelijk) bedreigd worden door de geplande inrichting?
4. Op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
5. Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?
6. Welke methoden zouden bij het archeologisch vervolgonderzoek ingezet kunnen worden?
7. Op welke manier dient bij eventuele graafwerkzaamheden met archeologische waarden te worden omgegaan?

1.5 Kwaliteit

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl). Voor de in deze notitie genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar tabel 1. Daarnaast is achter in dit rapport een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Tijdens het bureauonderzoek wordt aan de hand van verschillende bronnen informatie verzameld om inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de (lokale) opbouw van de bodem en de sporen die de mens in het landschap heeft achtergelaten. Om een beeld te vormen over het voormalige landschap is onder andere gebruik gemaakt van verschillende geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor informatie omtrent het reliëf in en rondom het plangebied is het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN) geraadpleegd (www.ahn.nl).

Om de bekende archeologische gegevens te inventariseren zijn de beleidsadvieskaart van de gemeente Texel en het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geraadpleegd. Ook is informatie uit eerdere archeologische onderzoeken verwerkt in het bureauonderzoek (Molenaar, 2001; 2005).

Om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van eventuele bebouwing en/of bodemverstoringen in het plangebied zijn onder andere historisch kaartmateriaal (<http://cultureelerfgoed.nl/>) en het Bodemloket (www.bodemloket.nl) geraadpleegd. Voor een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar de literatuurlijst achter in dit rapport.

2.2 Aardkundige situatie

Het plangebied bevindt zich op de zogenaamde pleistocene kern van Texel - ook wel het oude land genoemd - en is onderdeel van het Fries-Drents plateau (Hessing e.a., 2013). De pleistocene afzettingen bestaan uit gestuwde keileem met daarop dekzand. De keileem is ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien. Op de keileem bevinden zich dekzandafzettingen die in de laatste ijstijd, het Weichselien, zijn afgezet door de wind. Dit dekzand (formatie van Boxtel) vormde zich voornamelijk rondom de hoger gelegen stuwwalrestanten en is in een groot gedeelte van Texel in de ondergrond nog aanwezig.

Tijdens het Holoceen werd Texel door de stijgende zeespiegel ongeveer 5.000 jaar geleden gescheiden van de rest van het Fries-Drents plateau. Onder invloed van het stijgende water vormde zich uitgestrekte veenmoerassen (formatie van Nieuwkoop) rondom de centrale kern van Texel. Rond 3.500 jaar geleden werd Texel ook geïsoleerd van Wieringen. Dit proces zorgde voor een steeds kleiner wordend bewoonbaar areaal, dat in de Romeinse tijd vrijwel uitsluitend werd gevormd door de hoogste dekzandruggen en het oudere pleistocene plateau. Pas na de Romeinse tijd vond op grotere schaal erosie plaats van de veenmoerassen en later ook de pleistocene zandgebieden. Terwijl erosie de veenmoerassen en onderliggend dekzand aantastte vormde zich aan de westkant van Texel de nog steeds aanwezige strandwallen. De oudste van deze strandwallen liggen landinwaarts van de jongere duinen in het westen.

Tijdens verschillende fasen van erosie werd het grootste deel van het veenmoeras aan de zuidkant van Texel opgeruimd of bedekt met zeelei. Ook ten noorden van Den Burg vormde zich uitgestrekte kwelders. De veelal zandige kleien die hierbij afgezet werden behoren tot de Formatie van Naaldwijk. Met de vorming van het Marsdiep bereikte de erosie door mariene processen een hoogtepunt in de vroege Middeleeuwen. Pas vanaf de vroege Middeleeuwen kon het proces van steeds verdergaande inkrimping van het land worden gekeerd. Door steeds verder uitbreidende bedijking van lager gelegen gebieden, kon steeds meer land worden toegevoegd aan het sterk gekrompen areaal van Texel (Hessing e.a., 2013).

Geo(morfo)logie

De ondergrond van het plangebied bestaat uit een opeenvolging van slikken en schorren op dekzandafzettingen (Hessing e.a., 2013). De slikken en schorren zijn na de Romeinse tijd afgezet zullen vanaf maaiveld aanwezig zijn. De dekzandafzettingen bevinden zich binnen 1,2 m -Mv en kenmerken zich door de aanwezigheid van een podzol (Kloosterhuis, 1986; figuur 2). Het merendeel van de gronden in het plangebied bestaan uit laarpodzolgronden (code cHn23). In het noordelijk deel van het plangebied bevinden zich kalkarme poldervaaggronden (code Mn52c).

Op de bodemkaart staat in het plangebied grondwatertrap IV aangegeven. Een grondwatertrap IV wijst erop dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand dieper ligt dan 40 cm -Mv en de laagste grondwaterstand meer dan 80 cm -Mv bedraagt. Een dergelijk lage gemiddelde en variërende grondwaterstand betekend dat eventueel aanwezige organische archeologische resten (zoals hout en bot) niet goed geconserveerd zullen zijn. Anorganische archeologische resten kunnen daarentegen nog wel in goede staat in de bodem aanwezig zijn.

Zoals te zien is op het AHN, bevinden de hoger gelegen gebieden zich in het westen en oosten van het plangebied (figuur 3). Vermoedelijk zijn hier de (relatief) hogere delen van het dekzand aanwezig. Ter plaatse van de noordelijke rand van het plangebied is een depressie aanwezig. In vergelijking met de bodemkaart is deze depressie te koppelen aan een voormalige kreekgeul (van na de Romeinse tijd).

Eerder uitgevoerd onderzoek

In 2001 heeft RAAP op advies van de provinciaal archeoloog van Noord-Holland en in opdracht van de gemeente Texel eerder een archeologisch onderzoek uitgevoerd in het plangebied (Moleenaar, 2001). Tijdens deze Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) is een boorgrid van 40 bij 50 m gehanteerd in een deel van het plangebied (figuur 4). Het 40 x 50 m grid werd toen algemeen als afdoende voor een kartering beschouwd. Logischerwijs wijken de resultaten deels van onderhavig onderzoek; methodiek, wetgeving, inzicht en informatieontsluiting is in de loop der jaren sterk veranderd. Zo is nu meer informatie voorhanden en wordt tegenwoordig intensiever en dieper geboord. Relevante bevindingen zijn echter nog wel bruikbaar:

- De basis van de geologische opbouw in het plangebied wordt gevormd door dekzand. De diepte waarop het dekzand is aangetroffen, varieert van 0,25 tot 1,2 m -Mv (op figuur 4 afgebeeld in meters t.o.v. NAP).
- Tijdens het booronderzoek is tot 1,2 m -Mv geen kleileem aangetroffen.
- Indien het dekzand dieper lag dan 0,25 m -Mv, dan werd het dekzand afgedekt met zeeklei of -zand. In veel gevallen is in dit afdekkende pakket een bouwvoor aanwezig.
- De top van het dekzand lijkt in veel gevallen verstoord tot in de B-horizont. De oorzaak van de verstoring is onbekend.
- Verspreid door het plangebied is een antropogeen ophogingspakket waargenomen. Vermoedelijk betreft dit huisafval uit de Nieuwe tijd dat door bemesting in het plangebied terecht is gekomen (mogelijk een esdek?).

2.3 Bewoningsgeschiedenis

(Cultuur)historische achtergrond

Over de situatie in het plangebied voorafgaand aan de Middeleeuwen is naast de bovengenoemde aardkundige ontwikkelingen weinig bekend. Uit de wijdere omgeving is wel bekend dat in prehistorische perioden in de hoger gelegen gebiedsdelen menselijke bewoning heeft plaatsgevonden:

Op basis van archeologische vondsten kan de vroegst bekende bewoning van Texel in de laatste fase van de Oude Steentijd worden geplaatst (Laat Paleolithicum B). Tijdens opgravingen bij Den Burg is een jachtkamp van rendierjagers aangetroffen dat is gedateerd rond 12.000 jaar geleden (Woltering, 1994). Oudere sporen van bewoning (tot 100.000 jaar geleden) kunnen op basis van geologie wel voorkomen, maar zijn tot op heden nog niet met zekerheid vastgesteld. Behalve sporen uit het Laat Paleolithicum zijn er op Texel ook sporen uit de Midden Steentijd (Mesolithicum 8800 - 4900 voor Chr.) en Nieuwe Steentijd (Neolithicum 5300 - 2000 v. Chr.) aangetroffen.

De meeste informatie over de vroegere bewoning van Texel is echter afkomstig vanaf de Midden Bronstijd tot en met de late Middeleeuwen (circa 1300 voor Chr. tot circa 1500 na Chr.). Uit grootschalig archeologisch onderzoek is bekend dat de bewoning in deze periode sterk samenhangt met geologische en daaraan gekoppelde landschappelijke ontwikkelingen (Woltering, 1994). Als gevolg van grootschalige veengroei en latere erosie door de zee wordt bijvoorbeeld het bewoonbare oppervlak van het 'oude land' in deze periode aanzienlijk kleiner. Zo heeft het 'oude land' in de Midden Bronstijd een bewoonbaar oppervlak van circa 54,5 km² (op basis van gronden gelegen boven 1,0 m -NAP), terwijl dit bewoonbare oppervlak in de Vroege Middeleeuwen nog slechts 18,5 km² betreft (gronden boven 0,5 m +NAP).

Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat de nederzettingsterreinen zich vanaf de Late Bronstijd bevinden op het dekzand dat hoger ligt dan 0,0 m NAP en lager dan 7,5 m +NAP. Het merendeel van de nederzettingsterreinen ligt beneden 2,5 m +NAP met een gemiddelde hoogteligging van circa 1,25 m +NAP (Woltering, 1994).

Pas met de aanleg van dammen en dijken in de tweede helft van de late Middeleeuwen (1250 - 1500 na Chr.) kunnen delen van het 'oude land' weer worden herwonnen op de zee en kunnen zelfs stukken nieuw land worden verkregen (Kloosterhuis, 1986; Woltering, 1994).

Historisch landgebruik

Om inzicht te verkrijgen in het grondgebruik in het plangebied in de Nieuwe tijd biedt de analyse van historische kaarten een goede invalshoek. Op de kaart van Texel uit circa 1600 zijn geen opvallende elementen ter hoogte van het plangebied te onderscheiden (Woltering, 2000). Op de 'Kaart van Holland' uit 1681 van Jacob Aertsz. Colom staat in het plangebied geen bebouwing afgebeeld (Sijmons & van Eeghen, 1990). De kadastrale minuut uit de periode 1811-1832 laat zien dat het plangebied grotendeels bestaat uit landbouwgronden (figuur 5). Op de Topografisch Militaire Kaart (TMK) uit 1864 en later is in het zuidwesten van het plangebied een molen te onderscheiden, een zogenaamde volmolen (Kuijper, 2008). Deze staat echter niet aangegeven in de molendatabase (<http://www.molendatabase.org>).

2.4 Archeologie

Archeologische verwachting

Op de Archeologische beleids- en verwachtingskaart van de gemeente Texel ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting. Deze verwachting is gebaseerd op de ligging van het plangebied in een zone met hoge zandgronden (podzolgronden).

Bekende archeologische resten

In ARCHIS staat één archeologische vindplaatsen geregistreerd in de omgeving van het plangebied. Op circa 400 m ten zuidwesten van het plangebied ligt een terrein van hoge archeologische waarde (ARCHIS-monumentnummer 5678). Het betreft een nederzettingsterrein uit de Late IJzertijd en Romeinse tijd.

In het plangebied zijn op zes locaties archeologische vondsten gedaan. In twee gevallen betreft het de vondst van aardewerk uit de late IJzertijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 58979 & 58597). In drie gevallen betreft het de vondst van aardewerk uit de late Middeleeuwen of Nieuwe tijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 2019, 5790, 18045). In het zuidwesten van het plangebied zijn resten van een nederzetting uit de Bronstijd en/of IJzertijd en de Nieuwe tijd aangetroffen (waarschijnlijk de volmolenlocatie; ARCHIS-waarnemingsnummer 47126).

In de nabijheid van het plangebied zijn ook archeologische resten bekend. Ten westen van het plangebied zijn bewoningssporen uit de Late IJzertijd en Romeinse tijd aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 19732 en ARCHIS-monumentnummer 5678). Ten westen van het plangebied zijn vondsten van vuurstenen werktuigen en brokken vuursteen bekend (ARCHIS-

waarnemingsnummer 6129 en 400411). Daarnaast zijn ten westen en oosten van het plangebied scherven uit de Middeleeuwen gevonden (ARCHIS-waarnemingsnummer 6128, 5659 en 400411). Ten slotte is in 1990 ten westen van het plangebied (uitbreidingsplan De Mars) onder supervisie van de toenmalige ROB (nu de RCE) een opgraving plaatsgevonden (ARCHIS-waarnemingsnummer 22793). Tijdens dit onderzoek is een groot aantal sporen (onder andere paalsporen, kuilenkransen en kringgreppels) aangetroffen uit de Midden en Late Bronstijd, het einde van de Midden IJzertijd en de Nieuwe tijd (Peeters, 1990; Molenaar, 2005).

AMK-terrein	complextyp	datering	waarde
5678	Nederzetting, onbepaald	IJZL-ROM	Hoog
ARCHIS-waarneming	complextyp	vondsten	datering
58979	Nederzetting, onb.	keramiek	IJZ
58597	Nederzetting, onb.	keramiek	IJZ
2019	Onbekend	keramiek	LME-NT
5790	Onbekend	keramiek	LME
18045	Onbekend	keramiek	NT
47126	Nederzetting, onb. / Infrastructuur/ Economie	glas, keramiek, grondsporen ((kring)greppels, huisplattegronden, paalsporen), (vuur)steen, slak	IJZ / NT
19732	Nederzetting, onb.	Greppels, kuilen, aardewerk	IJZL-ROM
6129	Onbekend	vuursteen	PALEO-BRONS
400411	Onbekend	vuursteen, keramiek	PALEO-IJZ / LMEA-NTC
6128	Onbekend	keramiek	VMEC-LME
5659	Onbekend	vuursteen, bot, keramiek	VMEC-LMEB
22793	Nederzetting, onb. / Infrastructuur	Kuil, greppels, keramiek, maalsteen palenrijen	BRONSM-IJZM / NT

Tabel 2. Overzicht van de bekende archeologische vindplaatsen in en rond het plangebied.

2.5 Bodemverstoringen

Het raadplegen van het bodemloket heeft geen relevante informatie opgeleverd (<http://www.bodemloket.nl>). Op basis van het eerder uitgevoerde onderzoek in het plangebied is bekend dat de top van het dekzand in veel gevallen verstoord is tot in de B-horizont. De oorzaak van deze verstoring is onbekend. Indien het dekzand tot in de B-horizont is verstoord zal een archeologische vondstlaag niet meer (intact) aanwezig zijn. (Diep) ingegraven sporen kunnen echter nog wel aanwezig zijn (deze zijn vaak tot in de C-horizont ingegraven).

2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van het bureauonderzoek geldt een hoge verwachting voor de aanwezigheid van archeologische resten uit het Paleolithicum t/m de Nieuwe tijd.

In het geval van archeologische resten uit het Paleolithicum en Mesolithicum zal het voornamelijk gaan om losse vondsten van (vuur)steen (hoewel tijdens archeologisch onderzoek bij Den Burg ook een jachtkamp uit deze periode is aangetroffen). In dit geval kunnen ook (haard)kuilen en paalsporen aanwezig zijn.

Vindplaatsen uit het Neolithicum t/m de Bronstijd kunnen voorkomen in (de top van) het dekzand. Het dekzand wordt, op basis van eerder onderzoek, op een diepte variërend van 0,25 tot 1,2 m - Mv verwacht. Het kan gaan om vindplaatsen met een oppervlakte tussen circa 200 en 1.000 m². Deze worden waarschijnlijk gekenmerkt door een vondstlaag waarin houtskool, aardewerk, vuursteen en natuursteen kunnen voorkomen. Op de vindplaatsen kunnen huisplaatsen en/of losse boerderijen voorkomen, maar ook sporen van incidenteel of agrarisch gebruik van het plangebied zoals percelering en eergetouwsporen.

Vindplaatsen uit de IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen kunnen eveneens voorkomen in (de top van) het dekzand. Het gaat daarbij om vindplaatsen met een oppervlakte van circa 200 tot 1.000 m² die worden gekenmerkt door een vondstspreading van aardewerk. Het zal voornamelijk gaan om losse huisplaatsen/boerderijen of een verzameling van enkele boerderijen/huisplaatsen bij elkaar. Binnen de vindplaatsen kan, naast aardewerk, ook hout(skool), natuursteen en metaal voorkomen. Mogelijk kunnen er ook sporen voorkomen van agrarisch gebruik van de locatie, zoals greppelsystemen en sporen van percelering. Deze sporen zijn echter met een booronderzoek niet of nauwelijks op te sporen.

Op grond van de historische kaarten worden overblijfselen (funderingen) van een molen uit de Nieuwe tijd (periode 19e eeuw) in het plangebied verwacht. Indien aanwezig bevinden dergelijke overblijfselen zich dicht aan de oppervlakte.

Indien de bodemopbouw verstoord is geraakt door (graaf)werkzaamheden in de 20e en 21e eeuw dan heeft het plangebied een middelhoge verwachting voor alle hierboven beschreven perioden. Eventuele archeologische waardes zullen door dergelijke (graaf)werkzaamheden verstoord zijn waardoor resten waarschijnlijk niet meer *in situ* aanwezig zijn, en de informatiewaarde van deze

resten gering is. (Diep) ingegraven sporen kunnen echter nog wel aanwezig zijn in de ondergrond en informatiewaarde hebben.

Om het verwachtingsmodel te toetsen en aan te vullen is een aanvullend verkennend veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd. Dit aanvullend verkennend veldonderzoek heeft enerzijds tot doel om de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke archeologische verwachting te toetsen en de mate van verstoring van de bodemopbouw vast te stellen. Daarnaast heeft het onderzoek tot doel om de resultaten van het eerder uitgevoerde booronderzoek te controleren.

Hiertoe worden in het gebied waar reeds een booronderzoek is uitgevoerd 3 raaien met een onderlinge afstand van 80 m tussen de raaien en 50 m tussen de boringen gezet. In het nog niet onderzochte deel worden boringen in een 40x50 m grid gezet (zie figuur 7).

3 Veldonderzoek

(komt na veldonderzoek)

4 Conclusies en aanbevelingen

(komt na veldonderzoek)

Literatuur

- Hessing, W.A.M. , Klerks, K. & W.J. Weerheijm**, 2013. Toelichting bij de Archeologische Beleidsskaart van de Gemeente Texel Geactualiseerde versie 2013. V984, Amersfoort.
- Kloosterhuis, J.L.**, 1986. Bodemkaart van Nederland 1:50.000: Blad Texel. Wageningen.
- Kuiper, M.**, 2008. Topografische en militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) 1864. 12 provinciën, Landsmeer.
- Molenaar, S.**, 2001. Conceptbestemmingsplan Den Burg, gemeente Texel: een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI-1). RAAP-rapport 754. Amsterdam.
- Molenaar, S.**, 2005. Plangebied Den Burg Volmolen en plangebied Den Burg West, gemeente Texel: een opgraving met beperkingen. RAAP-rapport 1226. Amsterdam.
- Rosing, H.**, 1995. Bodemkaart van Nederland 1:50.000: blad 9 west Texel (gedeeltelijk) - 14 west Medemblik, blad 14 oost Medemblik - 15 west Stavoren (Noordhollands gedeelte), blad 19 west Alkmaar. Wageningen.
- Woltering, P.J.**, 2000. The archaeology of Texel: four studies on settlement and landscape (1350 BC - AD 1500). Amersfoort.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

- Figuur 1.** Ligging van het plangebied (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de topografische kaart; inzet: ligging in Noord-Holland.
- Figuur 1.** De ligging van het plangebied (zwart), omliggende ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) geprojecteerd op de topografische kaart; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).
- Figuur 2.** Het plangebied (rood) op de bodemkaart (Rosing, 1995).
- Figuur 3.** Het plangebied (zwart) op geprojecteerd op het AHN (www.ahn.nl).
- Figuur 4.** Het plangebied (rood) geprojecteerd op een analoge werkkaart van Molenaar (2001). Top dekzandafzettingen is in m t.o.v. NAP.
- Figuur 5.** Globale ligging van het plangebied (rood) geprojecteerd op de kadastrale minuut (1811-1832; www.rce.nl).
- Figuur 6.** Het plangebied (rood) op de topografisch militaire kaart uit 1864 (Kuijper, 2008).
- Figuur 7.** De ligging van het plangebied (zwart) op de zanddiepte kaart van Molenaar (2001; zie figuur 4) met elementen van de TMK uit 1864, de boringen uit 2001 (wit) en boringen van onderhavig onderzoek (blauw).
- Tabel 1.** Geologische en archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** (volgt na veldonderzoek)

